

ACTIVITEITENVERSLAG

2007

Vlaamse
Centrale Autoriteit
Adoptie

INHOUDSTAFEL

.....	Adoptie in evolutie	p.5
	1. De Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie	p.6
	2. Informatieverstrekking	p.8
	2.1 Algemeen	p.8
	2.2 Informatiebrochure	p.8
	2.3 Vademecum zelfstandige adoptie	p.8
	2.4 Trajectbegeleiding van de kandidaat-adoptanten	p.8
	3. Interlandelijke adoptie	p.9
	3.1 Voorbereiding	p.10
	3.1.1 Voorbereiding op adoptie van een niet gekend kind	p.10
	3.1.2 Voorbereiding op adoptie van een gekend kind	p.10
	3.2 Maatschappelijk onderzoek	p.10
	3.2.1 Wachtijd en duur	p.11
	3.2.2 Adviezen	p.11
	3.2.3 Geschiktheidsvonnissen	p.12
	3.3 Bemiddeling	p.12
	3.3.1 Adopties gerealiseerd via erkende adoptiediensten	p.13
	3.3.2 Adoptie op zelfstandige wijze	p.18
	3.4 Trefgroepen en Steunpunt Nazorg Adoptie	p.22
	3.5 Bewaring en inzage van adoptiedossiers	p.23
	4. Binnenlandse adoptie	P.24
	4.1 Aanmelding	p.24
	4.2 Voorbereiding	p.24
	4.3 Maatschappelijk onderzoek en plaatsing	p.25
	5. Kenmerken van aanmeldingen/gerealiseerde adopties	p.27
	5.1. Aanmeldingen	p.27
	5.2 Leeftijd kandidaat-adoptanten	p.28
	5.3 Gezinssituatie kandidaat-adoptanten	p.28
	5.4 Leeftijd adoptiekinderen	p.29
	6. Erkenning en subsidiëring	p.30
	6.1 Subsidiëring interlandelijke adoptie	p.30
	6.1.1 Voorbereidingscentra	p.30
	6.1.2 Diensten voor maatschappelijk onderzoek	p.31
	6.1.3 Adoptiediensten voor interlandelijke adoptie	p.31
	6.2 Subsidie gewezen DAC-statuuat	p.31
	6.3 Het Steunpunt Nazorg Adoptie	p.31
	6.4 Projecten en partnerships	p.31
	7. Samenwerkingsverbanden	p.32
	8. Buitenlandse delegaties/missies	p.33

ADOPTIE IN EVOLUTIE

Dorine Chamon
Vlaams adoptieambtenaar

Dit is het tweede jaarverslag van de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie (VCA) sinds de inwerkingtreding van de adoptiewet op 1 september 2005. Net als in 2006, het eerste volledige werkjaar sinds de hervorming van het wettelijk adoptiekader en de ratificatie van het Haags Adoptieverdrag, is de VCA ook in 2007 verder geëvolueerd en uitgebouwd. Belangrijk was in elk geval de aanstelling van de eerste Vlaamse adoptieambtenaar, Dorine Chamon, die op 1 februari 2007 de leiding van de VCA op zich nam.

De organisatiestructuur en het personeelskader bleven ongewijzigd. De VCA is binnen Kind en Gezin de derde beleidsafdeling naast Kinderopvang en Preventieve Gezinsondersteuning, met een eigen logo dat deze positie ook zichtbaar maakt.

1. DE VLAAMSE CENTRALE AUTORITEIT INZAKE ADOPTIE

Het team van de VCA bestaat uit 7 personen: Belinda Beerens (stafmedewerker), Dorine Chamon (Vlaams adoptieambtenaar, aangesteld in 2006, in dienst in 2007), Marleen Debelder (trajectbegeleider), Christel De Bondt (administratief medewerker), Ann Desmet (trajectbegeleider), Christine Faure (beleidsmedewerker) en Jan Van Braeckel (sectormanager/budgethouder).

De VCA is verantwoordelijk voor de volgende opdrachten*:

- **informatie verstrekken:** over alle aspecten van adoptie aan alle geïnteresseerden (kandidaat-adoptanten (KA's), binnenlandse en buitenlandse overheden);
- **trajectbegeleiding van de KA's:** registratie van de aanmeldingen, doorverwijzing naar de voorbereidingscentra, diensten voor maatschappelijk onderzoek, verzenden van gezinsrapporten naar de jeugdrechtbanken, verzenden van geschiktheidsvonnissen en verslag Openbaar Ministerie naar herkomstland (al dan niet via adoptiedienst), goedkeuring kindtoewijzing, ontvangst van de geregistreerde erkenningen, archiveren van het dossier voor inzage door de adoptant;
- **kanaalcontrole en samenwerking herkomstlanden:** goedkeuring van kanalen (van adoptiediensten of zelfstandige adoptanten) en samenwerking uitbouwen met de buitenlandse overheden, zodat bij interlandelijke adopties het belang van het kind en zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;

* artikel 19 van het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen

- **adoptiebemiddeling begeleiden en verbeteren:** erkende adoptiediensten begeleiden bij het tot stand brengen van een samenwerkingsverband in het buitenland, concrete bemiddelingsprocedures ontwikkelen en de concrete adoptiebemiddeling evalueren en verbeteren;
- **erkenning voorzieningen:** advies uitbrengen over de verlenging, intrekking of schorsing van de erkenning van een voorbereidingscentrum, een dienst voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie of een adoptiedienst;
- **werkafspraken maken met federale overheid en andere gemeenschappen;**
- **ontwikkelen of ondersteunen van programma's in binnen- en buitenland** die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, door België geratificeerd en goedgekeurd bij de wet van 25 november 1991;
- **overleg plegen met de adoptiesector:** structureel overleg organiseren tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld, namelijk de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie, de adoptiediensten, het Steunpunt Nazorg Adoptie en erkende trefgroepen.

Daarnaast worden aan de Vlaamse adoptieambtenaar de volgende taken toevertrouwd*:

- **alle adoptiedossiers bewaren;**
- **inzage** verlenen in de adoptiedossiers;
- **bijstand** verlenen aan geadopteerden die op zoek zijn naar gegevens over hun adoptiedossier en eventueel ter zake zelf actie ondernemen.

* *artikel 20 van het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen*

2. INFORMATIEVERSTREKKING

2.1 ALGEMEEN

Een belangrijke taak van de VCA is het informeren van alle geïnteresseerden over de adoptieprocedure en de hiermee verbonden thema's.

De grootste doelgroep zijn KA's die een procedure willen opstarten of al een procedure hebben opgestart en informeren naar de stand van zaken of naar de verder te ondernemen stappen. De trajectbegeleiders nemen op het niveau van de individuele dossiers deze rol grotendeels op. Zij verzorgen de telefoonpermanentie gedurende 4 halve dagen per week en beantwoorden de schriftelijke vragen die ons per post of e-mail worden gesteld. De trajectbegeleiders behandelen zo veel mogelijk vragen en dossiergegevens digitaal. Deze vorm van communicatie zorgt voor een snelle afhandeling van vragen en acties in verband met de adoptiedossiers.

2.2 INFORMATIEBROCHURE

In 2006 werd in samenwerking met de centrale autoriteiten van de gemeenschappen en de Federale Centrale Autoriteit een informatiebrochure gecreëerd die ook in 2007 verder werd verspreid. Deze brochure bevat alle juridische en procedurele aspecten van adoptie en verwijst naar de verschillende instanties waar KA's terecht kunnen voor verdere informatie en begeleiding. Deze gezamenlijke brochure zet de samenwerking tussen de verschillende adoptieautoriteiten in België in de verf.

Deze informatiebrochure is voor de meeste KA's de eerste stap in het adoptieproces. Door het terugsturen van een ingevuld aanmeldingsformulier dat hun tegelijkertijd wordt bezorgd, kunnen zij hun procedure opstarten. Na ontvangst verstuurt de VCA dan een zeer uitgebreide informatiemap als aanvulling op de informatie in de brochure en ter voorbereiding op de deelname aan het voorbereidingsprogramma.

2.3 VADEMECUM ZELFSTANDIGE ADOPTIE

Zelfstandige adopties zijn die adopties waarbij de KA's over eigen contacten in het herkomstland beschikken en geen beroep wensen te doen op bemiddeling door een erkende adoptiedienst. Zij worden geregistreerd, behandeld en opgevolgd door de VCA zelf. Ten behoeve van de KA's werd in 2006 een vademecum voor zelfstandige adoptie opgemaakt. Het verschaft aan KA's die in het buitenland eigen contacten hebben de nodige informatie om een adoptie te realiseren zonder tussenkomst van een erkende adoptiedienst. Het vademecum werd in 2007 op een aantal punten aangepast. De procedure en de richtlijnen aangaande zelfstandige adoptie werden nog duidelijker omschreven, zodat zelfstandige KA's hun dossier nog beter kunnen voorbereiden en opvolgen.

Het vademecum bevat eveneens informatie over de erkenningsprocedure bij de FCA. Adopties van minderjarigen die niet volgens dit vademecum werden afgehandeld, kunnen niet erkend worden.

2.4 TRAJECTBEGELEIDING VAN DE KA'S

De VCA leidt de KA's door de soms complexe adoptieprocedure. De trajectbegeleiders staan in voor de registratie van de aanmeldingen, het doorverwijzen van de KA's naar een voorbereidingscentrum en nadien naar een dienst voor maatschappelijk onderzoek, het verzenden van gezinsrapporten naar de jeugdrechtbanken en het verzenden van geschiktheidsvonnissen en verslag van het Openbaar Ministerie naar het herkomstland (al dan niet via een adoptiedienst). Daarnaast moet de VCA een kinddossier ontvangen en de kindtoewijzing goedkeuren om helemaal aan het einde de registratie van de erkenning door de FCA te ontvangen. In 2007 werd een begin gemaakt met de ontwikkeling van een ICT-instrument, specifiek voor de opvolging van de individuele adoptiedossiers, dat in 2008 operationeel zal zijn.

3. INTERLANDELIJKE ADOPTIE

Voor 2007 noteren we iets minder nieuwe aanmeldingen voor interlandelijke adoptie en een daling van ruim 20% bij de KA's die de voorbereiding afronden. Daarnaast is er een stijging van 25% wat de afgeronde maatschappelijke onderzoeken betreft en een stijging met 52% voor de uitgereikte geschiktheidsvonnissen. Dit heeft te maken met de inzet van extra middelen en personeel bij de diensten voor maatschappelijk onderzoek (DMO's) om de wachtlijsten weg te werken.

Er is slechts een lichte toename van het

aantal kinderen dat met bemiddeling van een erkende adoptiedienst bij het adoptiegezin aankwam. Het verschil tussen het aantal uitgereikte geschiktheidsvonnissen en het aantal aangekomen adoptiekinderen is meer dan verdubbeld. Dit betekent dat niet elk geschiktheidsvonnis zal uitmonden in een adoptie binnen de geldigheidsperiode van 3 jaar. Het is daarom een belangrijke uitdaging voor de VCA om de instroom van KA's beter af te stemmen op het aantal kinderen dat gebaat is bij een interlandelijke adoptie.

Overzicht cijfers

	2003	2004	2005 ⁽¹⁾	2006	2007
Aanmeldingen	320	404	626	884	831
Vorbereidingen ⁽²⁾	184	253	377	613	482
Tussenvonnissen				604	595
Maatschappelijk onderzoeken ⁽³⁾	210	237	288	403	500
Geschiktheidsvonnissen ⁽⁴⁾	249	265	233	269	409
Aangekomen kinderen	165	143	172	162	176
Erkenning en registratie ⁽⁵⁾				179	155

3.1 Overzicht cijfers interlandelijke adoptie

Bron: VCA Adoptie

- (1) Op 1 september 2005 trad de nieuwe adoptiewet in werking, waardoor de eerste erkenningen en registraties pas in 2006 gerealiseerd werden
- (2) Het betreft de uitgereikte attesten van voorbereiding (voorbereiding is enkel nodig voor 1ste adoptie)
- (3) Het betreft het aantal gerealiseerde maatschappelijk onderzoeken
- (4) Het betreft het aantal uitgesproken geschiktheidsvonnissen via de FCA (uitspraken van niet-geschiktheid niet inbegrepen): tot 31 augustus 2005 gaat het om uitgereikte beginseltoestemmingen
- (5) Het betreft het aantal registraties van de erkenningen van interlandelijke adopties waarover de VCA door de FCA werd ingelicht

3.1 VOORBEREIDING

3.1.1 VOORBEREIDING OP ADOPTIE VAN EEN NIET GEKEND KIND

De VCA erkent en subsidieert VCOK en TRIOBLA als voorbereidingscentra voor interlandelijke adoptie, waar KA's een verplichte vorming van 20 uur volgen. Met deze centra had de VCA geregeld overleg, meer bepaald op 23 januari, 29 maart en 21 juni 2007.

Het aantal kandidaten dat de voorbereiding volgde, daalde in 2007 met 22% tegenover 2006, maar in vergelijking met 2004, het jaar voor de nieuwe adoptiewetgeving, is dat nog steeds meer dan een verdubbeling.

Het aantal afgeronde voorbereidingen betreft in alle gevallen eerste adopties, aangezien er bij een tweede of volgende adoptie geen voorbereiding meer gevolgd moet worden. KA's voor een tweede of volgende adoptie kregen een attest van voorbereiding van de voorbereidingscentra waar zij bij de eerste adoptie de vorming volgden. Dit verklaart voor een deel het verschil tussen de 482 vormingen en de 595 tussenvonnissen.

3.1.2 VOORBEREIDING OP ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND

Naast de voorbereidingsprogramma's die uitgevoerd worden door de erkende voorbereidingscentra, organiseerde de VCA in 2007 eveneens een speciale voorbereidingsessie voor KA's die een gekend kind willen adopteren. Meestal gaat het hier om intrafamiliale adopties waarbij een van beide KA's verwant is aan het kind dat zij wensen te adopteren. In een gemeenschappelijk gedeelte worden de rechtsregels van adoptie in familiale context toegelicht. Daarna wordt met elk van de KA's in een individueel gesprek nagegaan of hun specifieke adoptieproject kans op slagen maakt, rekening houdend met de wettelijke adoptiebepalingen.

Indien blijkt dat dit specifieke kind niet via een adoptieprocedure opgenomen kan worden in hun gezin, worden ze doorverwezen naar andere instanties zoals de FCA of de federale overheidsdienst Vreemdelingenzaken, die binnen een ander wettelijk kader een eventuele opname van het kind in dit gezin kunnen bewerkstelligen. Indien een adoptieprocedure voor dit kind wel wettelijk haalbaar is, nemen deze KA's deel aan een volgend vormingsonderdeel waarin vooral aandacht wordt besteed aan de eigenheid van adoptie en de betekenis hiervan voor de drie betrokken partijen, namelijk de geboortelouder(s), het adoptiekind en de adoptielouder(s).

Deze specifieke werkwijze werd in 2007 aangeboden in april en september en voldeed aan een grote behoefte aan gerichte informatie. Voordien stapten KA's vaak in de adoptieprocedure met de verwachting op die manier een gekend kind in hun gezin betere kansen te geven, terwijl de situatie niet voldeed aan de voorwaarden gesteld door de adoptiewetgevingen.

3.2 MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK

In het kader van de geschiktheidsprocedure beveelt de jeugdrechtbank een maatschappelijk onderzoek. De bevoegdheid voor de uitvoering van dit onderzoek berust bij de VCA, die de verwijzing op zich neemt naar de diensten voor maatschappelijk onderzoek (DMO's), die bij besluit van de Vlaamse Regering hiervoor de aangewezen instanties zijn. De werkwijze van de DMO's die dateert van voor de wet van 2005, werd gedurende 2006 en 2007 constant bijgestuurd en geoptimaliseerd. Het draaiboek dat door hen wordt gehanteerd, wordt na elk overleg geüpdatet en blijft een onmisbaar instrument voor de eenvormige uitvoering van het maatschappelijk onderzoek. Overlegmomenten met de coördinatoren

van de DMO's vonden plaats op 15 februari, 26 maart, 10 mei, 20 september en 5 november 2007.

3.2.1 WACHTTIJD EN DUUR

De jeugdrechtbanken stuurden in 2007 595 tussenvonnissen naar de VCA waarin een maatschappelijk onderzoek werd bevolen. Conform de regelgeving moet de DMO dit onderzoek binnen de twee maanden afronden. Dit is op geen enkel

moment mogelijk geweest. Het maatschappelijk onderzoek wordt wel binnen de 2 maanden afgerond na de start, maar nooit binnen 2 maanden na het tussenvonnissen. Bij de DMO's zijn er nog steeds wachttijden vooraleer een onderzoek kan worden opgestart die inmiddels oplopen tot gemiddeld 16 weken. De gemiddelde duur van het maatschappelijk onderzoek zelf en het afleveren van een verslag voor de jeugdrechtbank blijft 8 weken.

Wachttijd en duur

	Gemiddelde wachttijd om te starten		Gemiddelde duur van het onderzoek	
	Dagen	Weken	Dagen	Weken
2006	65	9	56	8
2007	112	16	58	8

3.2 Wachttijd en duur maatschappelijk onderzoek
Bron: VCA Adoptie

3.2.2 ADVIEZEN

In totaal werden 500 rapporten inzake maatschappelijk onderzoek afgeleverd door de DMO's. Een aantal van deze dossiers werden opgestart in 2006 en een aantal werden niet meer in 2007 gevonden door de jeugdrechtbank. De DMO's realiseerden dus 25% meer maatschappelijke onderzoeken dan in 2006.

De adviezen aan de jeugdrechtbank zijn overwegend positief. 317 rapporten kregen een positief advies zonder meer. 6 rapporten kregen een positief advies voor een specifiek gekend kind (4 voor 1 kind, 2 voor 2 kinderen). In 15 dossiers werd een goedkeuring gevraagd voor meer dan 1 kind, maar adviseerden de DMO's positief voor slechts 1 kind en negatief voor meer dan 1. 27 rapporten werden positief geadviseerd voor de adoptie van meer dan 1 kind tegelijk (8

voor 1 of 2 kinderen, 1 voor 1 of meer, 16 voor 2 kinderen tegelijk en 2 voor 2 gekende kinderen tegelijk).

In totaal werden 363 positieve adviezen gegeven, dat is 72,6%. 82 adviezen waren negatief zonder meer. Dat is 16,4% ten opzichte van 16,75% in 2006, met andere woorden het aantal negatieve adviezen blijft gelijk. Bij 3 dossiers werd melding gemaakt van risicofactoren zonder een advies uit te spreken. In 10 dossiers werden bijkomende gesprekken geadviseerd aan de jeugdrechtbank en in 22 dossiers was er een uitstel van advies. De termijn van uitstel schommelde tussen 6 maanden en 5 jaar.

Voor 5 dossiers werd een neutraal verslag afgeleverd zonder vermelding van een advies.

15 KA-gezinnen besloten zelf de procedure stop te zetten.

	2006	2007
Negatief	67	82
Risicofactoren	5	3
Bijkomende gesprekken	5	10
Uitstel	18	22
Neutraal	4	5
Positief	280	317
Positief voor 1 specifiek kind	4	4
Positief voor 1 of 2		8
Positief voor 1 of meer		1
Positief voor 1, negatief voor 2	12	15
Positief voor 2	5	16
Positief voor 2 specifieke kinderen		2
Stoppen ⁽¹⁾		15
Totaal	400	500

3.3 Adviezen van de diensten voor maatschappelijk onderzoek

Bron: VCA Adoptie

(1) Na minstens 1 gesprek waarvan een rapport werd afgeleverd

3.2.3 GESCHIKTHEIDSVONNISSEN

De VCA beschikt niet over een overzicht van de vonnissen waarbij de rechtbank negatief oordeelt over de geschiktheid. Enkel de vonnissen waarin de geschiktheid wordt uitgesproken of bijkomende onderzoeken worden bevolen, worden door de FCA aan de VCA gemeld. In 2007 werden 409 geschiktheidsvonnissen uitgesproken door de jeugdrechtbanken. Dat is een stijging met 52% ten opzichte van 2006. 347 van de 409 vonnissen (88,3%) betreffen een beslissing waarin de KA's geschikt verklaard worden zonder meer.

Daarnaast werden ook nog eens 40 vonnissen uitgesproken waarin een aanvullend onderzoek wordt bevolen. Aangezien dat geen definitieve geschiktheidsvonnissen zijn, werden ze niet opgenomen in de tabel.

3.3 BEMIDDELING

De VCA staat ook in voor de begeleiding en ondersteuning van de buitenlandse adoptiediensten en voor het onderzoek en het opstarten van nieuwe kanalen. De

toepassing van de nieuwe regelgeving vereiste in 2006 een grondige aanpassing van de bemiddelingsprocedures. Daarvoor werd veelvuldig overleg gepleegd met de andere centrale autoriteiten en de andere betrokken federale overheden (de FOD Buitenlandse Zaken, Dienst Vreemdelingenzaken). Dit resulteerde in een vademecum van de procedures dat ter beschikking gesteld werd van de buitenlandse adoptiediensten. Om deze procedures goed te implementeren en om knelpunten te signaleren en op te lossen, is in 2007 opnieuw veel overleg gepleegd met de buitenlandse adoptiediensten. Het overleg met de coördinatoren van de buitenlandse adoptiediensten vond plaats op 8 februari, 24 mei en 13 september 2007.

Voor de opvolging van de buitenlandse kanalen waarmee de adoptiediensten samenwerken, voerde de VCA in 2007 een nieuwe aanpak in waarbij de stand van zaken inzake kanaalonderzoeken van de verschillende diensten regelmatig werd gecommuniceerd.

Advies diensten voor maatschappelijk onderzoek												
	Negatief	Risico- factoren	Uitstel	Positief	Positief spe- ciefiek kind	Positief voor 1, negatief voor 2	Positief voor 1 of 2	Positief voor 1 of meer	Positief voor 2	Neutraal	Bijkomende gesprekken	Totaal
Vonnis												
Geschikt	18	2	12	307			2			3	3	347
Geschikt, 1 kind				1		13				1		15
Geschikt, 2 kinderen			1	8		1	2		11			23
Geschikt, 1 of meer kinderen								1				1
Geschikt, 1 of 2 kinderen	1			3		1	4		2			11
Geschikt, 3 kinderen									1			1
Geschikt, specifiek kind					1							1
Geschikt in beroep	9											9
Geschikt in beroep, 2 kinderen	1											1
Totaal	29	2	13	319	1	15	8	1	14	4	3	409⁽¹⁾

3.4 Overzicht vonnissen jeugdrechtbank, geschiktheid interlandelijke adoptie - 2007

Bron: VCA Adoptie

(1) Vonnissen uitgesproken in 2007 waarvan de VCA op de hoogte werd gebracht door de FCA tot 31/03/08

3.3.1 ADOPTIES GEREALISEERD VIA ERKENDE ADOPTIEDIENSTEN

In 2007 plaatsten 5 erkende interlandelijke adoptiediensten samen 176 kinderen in gezinnen uit Vlaanderen. Deze diensten zijn: Ray of Hope, Horizon, Flanders Intercountry Adoption Care (FIAC), De Vreugdezaaiers en Het Kleine Mirakel.

Herkomstlanden

In 2007 kwamen de adoptiekinderen uit dezelfde herkomstlanden als in 2006, met als bijkomend kanaal Kazachstan. Ethiopië, waar 2 adoptiediensten werkzaam zijn, is het grootste herkomstland, gevolgd door China en Kazachstan.

De daling van het aantal kinderen uit de landen waarmee de diensten ook in 2006 samenwerkten, wordt meer dan gecompenseerd door een spectaculaire stijging van het aantal adoptiekinderen uit Ethiopië en het nieuwe kanaal Kazachstan. Onderstaande tabel, met een overzicht van het aantal geadopteerde kinderen per land over een periode van 15 jaar, spreekt voor zich. In 2007 werden er 176 kinderen uit het buitenland in adoptiegezinnen geplaatst via de erkende adoptiediensten, waarvan 81 jongens en 95 meisjes. Vooral voor China is een grote discrepantie waar te nemen (te wijten aan de één-kindpolitiek in China). Bij de andere landen is de verdeling gelijkmatiger.

Duur

De wachttijden bij de adoptiediensten, gedefinieerd als de tijd tussen het verkrijgen van het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing, variëren van herkomstland tot herkomstland. Ze gaan van 6 maanden voor India (met de effectieve opname in het adoptiegezin ongeveer 12 maanden na de kindtoewijzing) tot 36 maanden (3 jaar) voor Thailand. De kortste wachttijd tussen het geschiktheidsvonnis en de effectieve plaatsing van het kind is in Ethiopië.

Deze wachttijden zijn echter niet echt indicatief voor de wachttijden bij de adoptiediensten zelf. Sommige KA's wachten enige tijd alvorens een bemiddelingsovereenkomst af te sluiten met

Plaatsingen volgens herkomstland

	2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%
Herkomstland				
China	47	29,01	30	17,05
Colombia	3	1,85	3	1,70
Ethiopië	58	35,80	88	50,0
de Filipijnen	10	6,17	9	5,11
India	15	9,26	5	2,84
Kazachstan	0	0	26	14,77
Rusland	17	10,49	4	2,27
Sri Lanka	3	1,85	2	1,14
Thailand	1	0,62	2	1,14
Zuid-Afrika	8	4,94	7	3,98
Totaal uit buitenland afkomstig	162	100,00	176	100,00

3.5 Plaatsing volgens herkomstland via de erkende adoptiedienst 2006 - 2007
Bron: VCA Adoptie

Plaatsingen volgens herkomstland door de jaren heen

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Totaal
Landen van herkomst																	
Bolivia		3	5		2	2	1	1									14
Bulgarije						4	7	3	2	3	2						21
Burundi			2	7		2											11
Cambodja											1	20					21
Chili	12	2	4	3	3	3		1	1								29
China					2	8	10	18	34	29	42	49	64	63	47	30	396
Colombia	17	16	17	16	8	7	10	11	2	3	5	3	1	4	3	3	126
Ecuador	12	12	6	13	6	1	7	4	2	4	3	2	2				74
El Salvador								1	1								2
Ethiopië					3	1	25	18	31	17	22	29	17	59	58	88	368
de Filipijnen	9	10	13	13	9	15	9	12	19	11	11	9	17	7	10	9	183
Frankrijk			5	5	2	3											15
Haïti	9	3		40	40	26	21	11	23	31	29	5					238
India	77	68	60	73	66	49	38	36	35	32	18	12	13	10	15	5	607
Kazachstan																26	26
Moldavië				1	2	3	3	7	2								18
Nepal		1	5		1												7
Oekraïne						2											2
Roemenië	3	13	1		5	7	17	19	15								86
Rusland							4	12	10	7	12	13	10	14	17	4	103
Rwanda	26	27	4														57
Sri Lanka								2	3	3	7	7	3	5	3	2	35
Thailand								3	1	2	1	5	6	1	1	2	22
Vietnam				7	23	15	36	24	27	25	28	4					189
DR Congo				24	3	3											30
Zuid-Afrika								1	2	1	5	7	10	9	8	7	50
Andere	11	12	5		2												30
Totaal uit buitenland afkomstig	176	167	127	202	177	151	188	184	210	173	187	165	143	172	162	176	2760

3.6 Plaatsingen volgens herkomstland via de erkende adoptiediensten
Bron: VCA Adoptie

Verdeling volgens geslacht en herkomstland

	Jongens	Meisjes	Totaal
China	3	27	30
Colombia	1	2	3
Ethiopië	46	42	88
de Filipijnen	6	3	9
India	2	3	5
Kazachstan	13	13	26
Rusland	2	2	4
Sri Lanka	0	2	2
Thailand	2	0	2
Zuid-Afrika	6	1	7
Totaal	81	95	176

3.7 Plaatsing via de erkende adoptiedienst volgens geslacht - 2007

Bron: VCA Adoptie

een adoptiedienst. Dit trekt de gemiddelde tijd tussen het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing omhoog.

Alle kindtoewijzingen via de adoptiediensten werden door de VCA goedgekeurd. Niet elk van deze toegewezen kinderen is aangekomen in 2007.

Wachttijd per herkomstland

	Gemiddelde doorlooptijd tussen betaling aan de VCA en kindtoewijzing (alleen voor 1ste adopties)		Gemiddelde wachttijd tussen geschiktheidsvonnis en kindtoewijzing		Aantal kindtoewijzingen
	Dagen	Maanden	Dagen	Maanden	
China	1 018	34	674	22	21
Ethiopië	717	24	253	8	94
de Filipijnen	1 229	41	688	23	7
India	561	19	185	6	8
Kazachstan	744	25	321	11	32
Rusland	897	30	632	21	2
Sri Lanka	1 017	34	710	24	3
Thailand	1 402	47	1 090	36	3
Zuid-Afrika	790	26	416	14	6
Totaal					176 ⁽¹⁾

3.8 Wachttijd per herkomstland - 2007

Bron: VCA Adoptie

(1) Dit cijfer is toevallig hetzelfde als het aantal aangekomen kinderen

Kanaalonderzoeken

Voordat een adoptiedienst in een herkomstland een adoptiewerking kan opstarten, moet de VCA hiervoor goedkeuring geven. De VCA voert een grondig onderzoek van het kanaal via hetwelk kinderen zullen worden geplaatst. Het gaat hierbij niet alleen over de organisatie en de wetgeving van het betrokken land, maar ook over de personen die zullen bemiddelen en de tehuizen waarmee zal worden samengewerkt. Dit is een intensieve bezigheid en gebeurt in samenwerking met verschillende externe partners en met de betrokken buitenlandse instanties. De goedkeuring verloopt gefaseerd: start van kanaalonderzoek door de adoptiedienst zelf, onderzoek van de aangebrachte informatie door de VCA, de goedkeuring om 3 proefdossiers in te dienen en tot slot de definitieve goedkeuring van de nieuwe adoptiesamenwerking. Indien mogelijk gaat de VCA ter plaatse op onderzoek of assisteert zij de adoptiedienst bij het uitwerken van een samenwerkingsprotocol met de overheidsinstanties die in het herkomstland bevoegd zijn voor adoptie. Op die manier werd de samenwerking met Kazachstan op poten gezet.

De adoptiediensten deden in 2007 samen 15 nieuwe aanvragen om een kanaalonderzoek op te starten in de volgende landen: Brazilië, DR Congo, Senegal, Panama, Polen, Kameroen, Venezuela, Madagaskar, Nepal, Burkina Faso, Burundi, Mongolië, Taiwan, Peru en de Verenigde Staten van Amerika.

Van deze aanvragen werd in 13 gevallen goedkeuring gegeven door de VCA om met een onderzoek ter plaatse te starten. De aanvraag voor Nepal werd geschorst omwille van een lopend onderzoek bij een andere adoptiedienst die vóór 2007 een aanvraag indiende en met proefdossiers bezig is. Voor DR Congo werd voorlopig geen toestemming gegeven. De federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken waarschuwde voor de onbetrouwbare situatie ter plaatse die de afkomst van de kinderen in vraag stelt. Van 6 kanalen waar door de adoptiediensten onderzoeken werden gedaan, ontving de VCA een inlichtingendossier. Slechts voor

2 ervan werd door de VCA een kanaalonderzoek opgestart (Nepal en Polen), voor de overige 4 werd gewacht op het reisverslag van de adoptiedienst alvorens een kanaalonderzoek (via de FOD Buitenlandse Zaken) op te starten (Taiwan, Burkina Faso, Burundi en Kameroen). De VCA gaf voor 3 kanalen een voorlopige akkoordverklaring, wat betekent dat de adoptiedienst met maximaal 3 proefdossiers kan starten. Het betrof Nepal, Haïti en Kazachstan. Voor de 2 laatste werd de aanvraag gedaan en het onderzoek gevoerd in 2006.

Na de evaluatie van deze proefdossiers kan een definitieve goedkeuring gegeven worden. Dit gebeurde enkel voor Kazachstan. De proefdossiers voor de andere landen werden in 2007 niet afgerond. In totaal waren er in 2007 11 lopende kanalen: India, Ethiopië, Sri Lanka, Kazachstan, Rusland, China, Zuid-Afrika, Colombia, de Filipijnen en Thailand.

3.3.2 ADOPTIE OP ZELFSTANDIGE WIJZE

Voor zelfstandige adopties kan de VCA geen volledig overzicht geven van het aantal plaatsingen in het adoptiegezin. De FCA licht de VCA wel in over de regi-

stratie van de erkenning van zelfstandige adopties, maar niet over de aankomst van het kind. Meestal komen de kinderen rond die tijd aan, maar voor sommige

Kanalen

	De Vreugde-zaaiers	Ray of Hope	Het Kleine Mirakel	Horizon	FIAC
Aanvraag nieuwe kanalen	Taiwan Peru	Burkina Faso Burundi Mongolië	Polen Kameroen Venezuela Madagaskar Nepal	Brazilië DR Congo VSA	Senegal Panama
Goedkeuring start KO	Taiwan Peru	Burkina Faso Burundi Mongolië	Polen Kameroen Venezuela Madagaskar	Brazilië VSA	Senegal Panama
Inlichtingen-dossier	Taiwan ⁽¹⁾	Burkina Faso ⁽¹⁾ Burundi ⁽¹⁾	Polen Kameroen ⁽¹⁾	Nepal	
KO gestart			Polen	Nepal	
Voorlopig akkoord (Proeffase)		Haiti ⁽²⁾	Kazachstan	Nepal	
Definitieve goedkeuring			Kazachstan		
Lopende kanalen	India	Ethiopië Sri Lanka	Kazachstan	Rusland China	Ethiopië Zuid-Afrika Colombia de Filipijnen Thailand

3.9 Kanalen volgens fase en adoptiedienst - 2007

Bron: VCA Adoptie

(1) Onvolledige inlichtingendossiers

(2) Voorlopig akkoord werd gegeven eind december 2006. De proeffase begon vanaf 2007

	Inlichtingen- dossier ingediend	Start kanaal- onderzoek	Kanaal goed- gekeurd	Kanaal afgekeurd	Verzending dossier naar buitenland	Kinddossier met toewijzing ontvangen	Goedkeuring kindtoewijzing	Registratie
Algerije	1							
Brazilië	1	1						
Burundi		1	1		1	1	1	
Colombia	1	1	2		2			
de Filipijnen	1	1	1		1	1	1	
DR Congo	1	1	1		1	1	1	
Haïti		1	1		2	1	1	1
Hongarije		1	1		1			
India	1	1						
Ivoorkust	1	1						
Kenia		1	1		1			
Liberia	1	1						
Mauritius	1	1						
Nepal	2	2	2					
Peru	1	1						
Rusland	1	1	1		1		1	
Rwanda	3 (2 fam)	4	1					
Senegal	1	1						
Sri Lanka	1	1	1		1			
Thailand	1 (fam)	1	1					
Turkije								1
Vietnam	1 (fam)	1	1		1			
VS	3	3		3				
Totaal	23 (4 fam)	27	15	3	12	4	5	2

3.10 Zelfstandige adopties volgens herkomstland en fase in de procedure - 2007

Bron: VCA Adoptie

fam: familiale adoptie

landen gebeurde de plaatsing lang voordat de erkenning werd doorgegeven aan de VCA. Veel heeft te maken met de plaatselijke procedures die in sommige herkomstlanden een preadoptieve fase vereisen, waardoor de kinderen met een visum naar België komen. De VCA is hier niet systematisch van op de hoogte.

Zelfstandige adoptie van niet gekende kinderen

De VCA heeft wel een duidelijk zicht op het aantal aanvragen voor een zelfstandige adoptie.

In 2007 ontving de VCA 23 nieuwe aanvragen voor kanaalonderzoek via een inlichtingendossier van zelfstandige KA's. Het betrof de volgende landen: Algerije (1), Brazilië (1), Colombia (1), de

	2006	2007
Kanaaldossier ontvangen	15	23
Kanaalonderzoek opgestart	9	27
Goedkeuring kanaal	5	15
Weigering kanaal	1	3
Verzending naar buitenland	4	12
Ontvangen kinddossier	3	4
Goedkeuring kindtoewijzing	3	5
Registratie door FCA	1	2

3.11 *Beknopt overzicht van dossiers voor interlandelijke adoptie van zelfstandige adoptanten*
Bron: VCA Adoptie

Filipijnen (1), de Democratische Republiek Congo (1), India (1), Ivoorkust (1), Liberia (1), Mauritius (1), Nepal (2), Peru (1), Rusland (1), Rwanda (3), Senegal (1), Sri Lanka (1), Thailand (1), Vietnam (1), de Verenigde Staten van Amerika (3). 4 van de aanvragen betroffen een intrafamiliale adoptie (Rwanda 2, Thailand en Vietnam). Deze intrafamiliale dossiers werden nog ingediend voordat de nieuwe werkwijze met betrekking tot adopties van gekende kinderen werd ingevoerd, waardoor deze dossiers nog volgens de gewone zelfstandige procedure werden afgehandeld. Een overzicht van de aanvragen voor adoptie van gekende kinderen, waaronder de intrafamiliale adopties, en de vernieuwde werkwijze die in april 2007 werd ingevoerd, vindt u verder in dit verslag (tabel 3.12).

Voor 27 inlichtingendossiers werd in 2007 een kanaalonderzoek opgestart. De reden voor dit verschil tussen de indiening van het inlichtingendossier en de start van het kanaalonderzoek ligt in het feit dat kanaalonderzoeken pas opgestart worden

nadat de KA's over een geschiktheidsvonnissen beschikken. Een aantal inlichtingendossiers werden in 2006 al ingezonden zonder dat dit het geval was. De uitvoering van het kanaalonderzoek liet daarvoor op zich wachten. In 2007 werden een aantal kanalen onderzocht waarvoor in 2006 een kanaaldossier werd ingediend. Het betreft kanalen in de volgende herkomstlanden: Burundi (1), Haïti (1), Hongarije (1), Kenia (1) en Rwanda (1). Het inlichtingendossier voor een adoptie uit Algerije werd ingediend in 2007. Het kanaalonderzoek zal pas in 2008 kunnen starten wegens het ontbreken van een geschiktheidsvonnissen.

Van de onderzochte kanalen werd voor 15 dossiers *goedkeuring* gegeven: Burundi (1), Colombia (waarvan 1 ingediend in 2006 en 1 in 2007), de Filipijnen (1), de Democratische Republiek Congo (1), Haïti (1 ingediend in 2006), Hongarije (1 ingediend in 2006), Kenia (1 ingediend in 2006), Nepal (2), Rusland (1), Rwanda (1), Sri Lanka (1), Thailand (1), Vietnam (1).

Aanvragen voor zelfstandige adoptie van een gekend kind

Colombia	1	Nigeria	3
de Filipijnen	7	Pakistan	1
Egypte	1	Peru	1
Ghana	7	DR Congo	3
Guinea	2	Rwanda	2
Haïti	1	Swaziland	1
India	2	Thailand	1
Italië	1	Togo	1
Kameroen	3	Tunesië	1
Kosovo	1	Vietnam	1
Marokko	2		
Totaal			43

3.12 Aanvragen voor zelfstandige adoptie van gekende kinderen - 2007

Bron: VCA Adoptie

Voor 3 dossiers werd in 2007 het kanaal geweigerd. Het betrof 3 dossiers via hetzelfde kanaal in de Verenigde Staten van Amerika.

12 ouderdossiers van zelfstandige kandidaten werden in 2007 door de VCA verzonden naar het buitenland, nl. naar: Burundi (1), Colombia (2), de Filipijnen (1), de Democratische Republiek Congo (1), Haïti (2), Hongarije (1), Kenia (1), Rusland (1), Sri Lanka (1) en Vietnam (1).

Voor 4 verzonden dossiers ontving de VCA in 2007 een *kindvoorstel* uit het buitenland, meer bepaald uit Burundi (1), de Filipijnen (1), Haïti (1) en de Democratische Republiek Congo (1).

Voor elk van deze kindtoewijzingen stuurde de VCA de goedkeuring van het kindvoorstel naar de betreffende landen van herkomst. Ook voor een dossier uit Rusland werd een goedkeuring van toewijzing gegeven, omdat hiermee het hoogste belang van het kind gediend was. De nodige garanties voor de toepassing van het Haags Adoptieverdrag waren in dit dossier eveneens aanwezig. De VCA ontving in 2007 slechts 2 registraties van de erkenning van de FCA voor zelfstandige adopties, namelijk voor Haïti en Turkije. Het dossier uit Turkije betrof een overgangsdossier waarbij de adoptie ter plaatse pas werd uitgesproken na een preadoptieve fase van 2 jaar.

Zelfstandige adoptie van gekende kinderen

Begin 2007 werkte de VCA aan een nieuwe procedure voor zelfstandige adoptie van gekende kinderen. Meestal betreft het intrafamiliale adopties waarbij een van de KA's van allochtone afkomst is en een neefje of nichtje uit zijn/haar land van oorsprong wil adopteren. Uit ervaring bleek dat de kanaalonderzoeken zoals ze gevoerd worden bij zelfstandige adopties van niet gekende kinderen vaak tekortschoten. De situaties van elk van deze dossiers waarbij al een gekend kind in beeld is, was dermate complex en specifiek dat een andere aanpak noodzakelijk was. De nieuwe werking werd van kracht in de maand april.

Voortaan worden zelfstandige aanvragen voor intrafamiliale adopties al meteen bij de indiening van de aanvraag onder de loep genomen, zonder het geschiktheidsvonnis af te wachten. De start van de procedure (voorbereiding op adoptie) gaat gepaard met een individuele toets op de haalbaarheid van het project. Het kanaalonderzoek wordt hier meteen aan gekoppeld. In plaats van een 'aanvraagformulier voor zelfstandige adoptie' in te vullen en een inlichtingendossier samen te stellen, worden intrafamiliale aanvragen gestart met een 'vragenlijst voor de adoptie van een gekend kind'. Op basis van deze gegevens wordt een onderzoek opgestart. De resultaten van dit onderzoek worden zo snel mogelijk aan de KA's meegedeeld, zodat zij de gelegenheid hebben om een procedure zonder kans op slagen stop te zetten. Het formele besluit rond het kanaalonderzoek wordt pas genomen na het verkrijgen van een geschiktheidsvonnis. Met dit vooronderzoek probeert de VCA de termijn van maximaal 4 maanden (met mogelijkheid tot verlenging tot 6 maanden) voor gekende kinderen zo kort mogelijk te houden.

In 2006 ontving de VCA al 7 vragenlijsten voor de start van een adoptieprocedure voor een gekend kind en in 2007 kwamen er nog eens 36 bij. De aanvragen betroffen familiale adopties uit 21 verschillende landen (Colombia, de Filipijnen, Egypte, Ghana, Guinea, Haïti, India, Italië, Kameroen, Kosovo, Marokko, Nigeria, Pakistan, Peru, de Democratische Republiek Congo, Rwanda, Swaziland, Thailand, Togo, Tunesië en Vietnam). Voor deze aanvragen werden in 2007 specifieke voorbereidingen georganiseerd (gezamenlijke infosessie en individueel gesprek). Een eerste groep kon deelnemen in april, een tweede groep in september. Van deze 43 aanvragen gingen 17 KA's in 2007 door naar de algemene voorbereiding op adoptie en werd het adoptieproject voortgezet (15 KA's zullen de eerste algemene voorbereiding in 2008 volgen en zetten de procedure in 2008 voort). 11 KA's besloten de procedure tijdelijk of definitief stop te zetten vanwege de onhaalbaarheid van het project (5) of om andere persoonlijke redenen. 3 dossiers konden doorverwezen worden naar andere instanties voor mogelijke alternatieve oplossingen; voor de overige dossiers was er geen alternatief. Die werden bijgevolg afgesloten.

3.4 TREGROEPEN EN STEUNPUNT NAZORG ADOPTIE

Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2005 betreffende de interlandelijke adoptie stelt dat een erkenningsprocedure voor trefgroepen uitgewerkt moet zijn tegen 1 januari 2006 en dat een regeling rond de erkenning van het Steunpunt Nazorg Adoptie uitgesteld wordt tot 1 januari 2007.

Het erkenningskader voor trefgroepen kon echter pas in 2007 uitgewerkt wor-

den. Trefgroepen konden vanaf 1 juli 2007 een erkenning aanvragen. De 2 aanvragen voor erkenning als trefgroep van de vzw Kwadrant en de vzw Asiana Roots werden in 2007 behandeld. De erkenning zal begin 2008 gegeven kunnen worden. Deze erkenning geeft geen recht op subsidiëring, maar wel op een vertegenwoordiging binnen het Steunpunt Nazorg Adoptie.

Het Steunpunt Nazorg werd in 2007 opgericht, erkend en gesubsidieerd om de volgende taken op te nemen: netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol spelen in de nazorg bij adoptie, een overkoepelende visie op nazorg uitwerken, expertise rond adoptie bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod, de professionalisering van de nazorg ondersteunen, fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders, fungeren als expertisecentrum, een documentatie- en informatiecentrum uitbouwen, advies verlenen op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Centrale Autoriteit of de Vlaamse Regering met betrekking tot specifieke nazorginitiatieven en -projecten, de trefgroepen inzake adoptie ondersteunen.

In het Steunpunt Nazorg zijn zowel de voorbereidingscentra en de DMO's als de adoptiediensten vertegenwoordigd. Ook de trefgroepen kunnen in principe vertegenwoordigd worden in de raad van bestuur. Omdat het steunpunt opgericht is binnen de decretale lijnen voor interlandelijke adoptie, is de binnenlandse adoptiesector niet vertegenwoordigd.

3.5 BEWARING EN INZAGE VAN ADOPTIEDOSSIEREN

Het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen bepaalt dat de adoptieambtenaar alle adoptiedossiers bewaart en er inzage in verleent. Iedereen die in het bezit is van een adoptiedossier betreffende een andere persoon moet dit dossier aan de VCA bezorgen.

Niemand kent het exacte aantal adoptiedossiers, omdat adoptiediensten pas sinds 1989 erkend worden. Aan diensten die toen erkend waren en nu niet meer werken, werd gevraagd hun dossiers over te dragen aan de VCA, maar niet alle dossiers zijn er terechtgekomen. De huidige adoptiediensten bezorgen ons een kopie van de adoptiedossiers. Voor de dossiers uit het verleden van de nu nog werkende diensten vervult de VCA een loketfunctie, wat betekent dat zij op zeer korte tijd kan beschikken over het dossier.

In 2007 werd actief gewerkt aan het archiveren van alle adoptiedossiers en dit werk zal in de loop van 2008 nog worden voortgezet.

De concrete modaliteiten van de begeleiding bij inzage werden in 2007 vastgelegd in de ontwerpakte van het besluit van de Vlaamse Regering inzake inzage in adoptiedossiers die werd opgemaakt in samenwerking met de K.U. Leuven en in 2008 wordt voorgelegd aan het kabinet. De implementatie van de nieuwe procedure voor inzage en begeleiding staat gepland voor 2008.

4. BINNENLANDSE ADOPTIE

De VCA begeleidde ook de binnenlandse adoptiediensten bij de toepassing van de nieuwe regelgeving. Naar aanleiding van de hervorming van de federale adoptiewetgeving werd het binnenlandse adoptiedecreet in 2005 slechts minimaal aangepast. Een nieuw adoptiedecreet voor de binnenlandse adoptie is noodzakelijk. In 2007 werd de werking van de binnenlandse adoptiediensten al deels hervormd en geüniformiseerd ter voorbereiding op het nieuwe decreet. Overlegmomenten met de binnenlandse adoptiediensten hadden plaats op 7 juni en 18 oktober 2007.

Binnenlandse adoptie betreft adopties van kinderen die in België verblijven en niet met het oog op adoptie naar België zijn gekomen.

De erkende binnenlandse adoptiediensten bemiddelen bij adoptie van niet gekende kinderen. Bij zelfstandige binnenlandse adopties gaat het altijd om gekende kinderen (stiefkinderen, pleegkinderen, 'draagmoederschap', kinderen van familie, ...). In tegenstelling tot de interlandelijke adoptie zijn de adoptiediensten bij elke fase in de procedure betrokken. In 2007 werd voortgewerkt aan een verdere afstemming en gelijkvormigheid in de adoptieprocedure van de verschillende diensten.

4.1 AANMELDING

Sinds eind 2006 melden alle KA's zich rechtstreeks aan bij de VCA en niet meer rechtstreeks bij de adoptiedienst van hun keuze. KA's voor zelfstandige binnenlandse adoptie werden al sinds de invoering van de nieuwe adoptiewet op 1 september 2005 rechtstreeks bij de VCA geregistreerd.

2007 is dus het eerste jaar waarin alle aanmeldingen voor binnenlandse adoptie op dezelfde wijze worden geregistreerd en opgevolgd, waardoor we een correcter beeld krijgen van binnenlandse adoptie.

4.2 VOORBEREIDING

Minstens eenmaal per jaar wordt er een algemene infosessie georganiseerd voor alle KA's die zich hebben aangemeld voor een adoptie via een adoptiedienst. Het moment wordt bepaald in functie van de behoefte van de binnenlandse adoptiediensten aan nieuwe kandidaat-adoptanten. Gelet op het kleine aantal kinderen dat binnenlands geadopteerd wordt, heeft het geen zin om iedereen meteen te laten starten met de procedure, om dan vervolgens een aantal jaren op een wachtlijst te staan. Een aantal KA's die zich in 2006 nog rechtstreeks bij de adoptiediensten aanmeldde, konden in 2007 de voorbereiding volgen, waardoor er geen behoefte aan nieuwe KA's was.

In december 2006 werd gestart met de centrale aanmelding, maar omdat elke adoptiedienst nog een wachtlijst af te werken had, zal een eerste algemene infosessie pas in 2008 plaatsvinden.

Na de eerste algemene infosessie kan een beperkt aantal KA's doorstromen naar het eigenlijke voorbereidingsprogramma, dat kort op de algemene infosessie zal volgen. De data van aanmelding zullen gebruikt worden om de volgorde van deelname te bepalen.

De algemene infosessie en het eigenlijke voorbereidingsprogramma worden georganiseerd door de vzw EVA-vorming, een koepelorganisatie waarin alle binnenlandse adoptiediensten vertegenwoordigd zijn.

Na het volgen van het volledige voorbereidingstraject maken de KA's een keuze voor een adoptiedienst, die hen dan verder zal leiden door de procedure van screening, bemiddeling, kindtoewijzing, plaatsing en nazorg.

Ook de groep van zelfstandige KA's volgt een verplichte voorbereiding bij de vzw EVA-vorming. Deze voorbereiding is aangepast aan het familiale karakter dat deze adopties meestal kenmerkt. De vzw EVA-vorming verzorgt dus sinds 2007 de voorbereiding van alle kandidaten voor binnenlandse adoptie.

	2006		2007	
Adoptiediensten	6 ⁽¹⁾	1,3%	8	2,1%
Zelfstandig	453	98,7%	387	97,9%
Totaal	459		395	

4.1 Afgeronde voorbereidingen van binnenlandse adoptie via EVA-vorming

Bron: VCA Adoptie

(1) Voorbereiding nog rechtstreeks bij de adoptiediensten

4.3 MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN PLAATSING

KA's die de voorbereiding gevolgd hebben, kunnen een overeenkomst afsluiten met een van de 5 erkende binnenlandse adoptiediensten in Vlaanderen: Gewenst Kind, De Mutsaard, Gents Adoptiecentrum, Adoptiedienst De Visserij en Adoptiedienst Stedelijk Ziekenhuis Roeselare.

KA's die positief geëvalueerd worden door de adoptiedienst, kunnen een kind toegewezen krijgen door de dienst.

Pas na de toewijzing wordt een verzoekschrift bij de jeugdrechtbank ingediend. De jeugdrechtbank beveelt vervolgens een maatschappelijk onderzoek bij de VCA. De VCA wijst dit onderzoek toe aan de adoptiedienst die de kindtoewijzing deed. Het verslag van de evaluatie wordt aan de jeugdrechtbank bezorgd via de VCA. De adoptie kan dan worden uitgesproken.

In 2007 ontving de VCA geen enkele opdracht van de jeugdrechtbank tot het voeren van een maatschappelijk onderzoek bij adoptanten die via een dienst adopteerden.

Aangezien bij zelfstandige adoptie het kind altijd gekend is, dienen de KA's na de voorbereiding meteen zelf een verzoek in bij de jeugdrechtbank. De jeugdrechtbank kan een maatschappelijk onderzoek bevelen via de VCA. Dit is niet vereist wanneer er al een sociaal-affectieve band met het kind bestaat. Wanneer de rechtbank toch

opdracht tot een maatschappelijk onderzoek geeft, wijst de VCA dit op haar beurt toe aan een erkende adoptiedienst. Deze adoptiedienst maakt een gezinsrapport op dat bestemd is voor de jeugdrechtbank. Dit rapport wordt via de VCA aan de jeugdrechtbank bezorgd. In 2007 werden 10 maatschappelijk onderzoeken door de jeugdrechtbank bevolen via de VCA in het kader van een zelfstandige adoptie. De VCA ontving voor 6 KA's een verslag van het maatschappelijk onderzoek door een erkende adoptiedienst.

Zowel bij adoptie via een adoptiedienst als bij zelfstandige adoptie staat de adoptiedienst ook in voor het onderzoek naar de adoptabiliteit van het kind dat voor adoptie naar het buitenland gaat. Tot op heden kreeg de VCA hiertoe nog geen enkele opdracht.

Ook het informeren van de eventuele afstandsouder(s) is een taak van de adoptiediensten als de jeugdrechter hierom verzoekt. Hiertoe gaven de jeugdrechtbanken in 2007 evenmin opdracht. Wel werd in 4 dossiers de opdracht gegeven om onderzoek te voeren naar de weigering van de biologische vader om toe te stemmen in de adoptie. Hoewel deze taak niet uitdrukkelijk aan de diensten van de Vlaamse Gemeenschap werd toegekend, voerden de VCA en de adoptiediensten deze opdracht uit. Hiervan werden 3 verslagen doorgestuurd naar de jeugdrechtbank.

	Adopties via adoptiedienst	Zelfstandige adopties
Opdracht MO door JRB	0	10
<i>Waarvan verslag MO</i>	0	6
Opdracht onderzoek adoptabiliteit	0	0
Opdracht onderzoek toestemming biologische vader		4
<i>Waarvan verslag</i>		3

4.2 Opdrachten van de jeugdrechtbank tot het voeren van een onderzoek
Bron: VCA Adoptie

In 2007 werden 32 kinderen geplaatst via de erkende adoptiediensten. Voorafgaand aan de adoptie en de toewijzing begeleidde de adoptiedienst de biologische ouders met het oog op het nemen van een gefundeerde beslissing over de toekomst van hun kind en henzelf. Slechts een beperkt aantal begeleidingen leidde uiteindelijk tot een adoptieplaatsing.

De VCA heeft geen volledig overzicht van het aantal plaatsingen via zelfstandige adoptie. De voorbereidingen die in 2007 werden afgerond, betreffen hoofdzakelijk zelfstandige adoptanten en dus situaties waarbij het kind al gekend is. Wanneer een adoptie uitgesproken wordt, stuurt de jeugdrechtbank een kopie van het vonnis naar de burgerlijke stand. De gemeente bezorgt een kopie van de inschrijving aan de FCA, die deze op haar beurt bezorgt aan de VCA.

Adoptieplaatsingen

	Jongens	Meisjes	Totaal
2006	13	9	22
2007	18	14	32

4.3 Aantal geplaatste kinderen uit België via een erkende adoptiedienst
Bron: VCA Adoptie

Van de 32 binnenlands geadopteerden hadden 29 kinderen de Belgische nationaliteit, 3 kinderen hadden een vreemde nationaliteit (1 Slovaaks, 1 Spaans, 1 Marokkaans).

5. KENMERKEN VAN DE AANMELDINGEN/GEREALISEERDE ADOPTIES

5.1. AANMELDINGEN

In 2007 hebben zich 831 nieuwe KA's aangemeld bij de VCA om een interlandelijke adoptieprocedure op te starten. 9,5% van de aanmeldingen betrof een 2de of volgende adoptie, de rest een eerste adoptie.

Slechts 1,9% van de aanmeldingen gebeurde door holebi-koppels en 3,8% was een intrafamiliale adoptie. 4 KA's meldden zich aan voor een adoptie van een gekend kind dat geen familie is.

Aanmeldingen

	2006		2007	
Aantal aanmeldingen	884	100,0%	831	100,0%
waarvan - 2de en volgende adopties	98	11,0%	79	9,5%
- holebi-koppel	22	2,5%	16	1,9%
- intrafamiliaal	35	3,9%	32	3,8%

5.1 Aantal aanmeldingen van interlandelijke adoptie
Bron: VCA Adoptie

Voor binnenlandse adoptie meldden zich 116 KA's aan bij de VCA voor een binnenlandse adoptie via een adoptiedienst. De zelfstandige adoptanten zorgden voor de hoofdmoot van de aanmeldingen (78,8%). Opvallend is dat opnieuw de helft van de aanmeldingen zelfstandige adopties door holebi-koppels betrof (meestal vrouwen

waarvan de meemoeder het kind van haar partner adopteert). Bij interlandelijke adoptie is dit slechts 1,9%. Dit is te verklaren door de uiterst beperkte mogelijkheden voor holebi-koppels in het buitenland.

Aanmeldingen bij de VCA

	2006		2007	
Adoptiedienst	48	7,9%	116	21,2%
Zelfstandig	556	92,1%	430	78,8%
waarvan - stiefouder hetero	228	41,0%	186	43,3%
- stiefouder holebi	306	55,0%	214	49,8%
- gekend kind	22	4,0%	30	6,9%
Totaal aanmeldingen	604	100,0%	546	100,0%

5.2 Aantal aanmeldingen bij de VCA van binnenlandse adoptie
Bron: VCA Adoptie

5.2 LEEFTIJD KANDIDAAT-ADOPTANTEN

Van alle adopties die werden gerealiseerd via de erkende adoptiediensten (binnenland en interlandelijk) is voor 2007 de gemiddelde leeftijd van de adoptievaders 38,9 jaar, van de adoptiemoeders 37,7 jaar. Dat is een lichte stijging tegenover het jaar daarvoor. De gemiddelde leeftijden waren toen respectievelijk 38 en 36,4 jaar.

5.3 GEZINSSITUATIE KANDIDAAT-ADOPTANTEN

Van alle in 2007 geplaatste kinderen via adoptiediensten (binnenland en interlandelijk) hebben 14 kinderen geen adoptievader, enkel een adoptiemoeder. Het betreft hier alleenstaande vrouwen die een kind adopteerden. 2 kinderen hebben

geen adoptiemoeder, maar 2 adoptievaders. Dit waren binnenlandse plaatsingen bij 2 homokoppels die niet-gehuwd samenwonen. Bij 1 homokoppel adopteerden beide adoptievaders het kind, bij het andere homokoppel adopteerde slechts een van beide adoptievaders.

Van de 208 adopties (176 interlandelijke en 32 binnenlandse) gebeurden 189 adopties door gehuwden, 5 door samenwonenden en 14 door alleenstaande vrouwen.

Gelet op de vereisten van de herkomstlanden, komen alleenstaanden en samenwonenden voor weinig landen in aanmerking. Soms huwen KA's om voor meer landen in aanmerking te kunnen komen.

Plaats in de kinderrij

	Aantal
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	102
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	32
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind als bovenste in de kinderrij	0
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind als onderste in de kinderrij	73
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind binnen in de kinderrij	1
Gezin met kinderen, plaatsing van meerdere kinderen, allemaal bovenplaatsingen	0
Gezin met kinderen, plaatsing van meerdere kinderen, allemaal onderplaatsingen	0
Gezin met kinderen, andere situatie t.o.v. de kinderrij	0
Totaal	208

5.3 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2007

Bron: VCA Adoptie

Bij ongeveer de helft van de adoptiegezinnen gebeurde een eerste adoptie in een kinderloos gezin. 32 kinderen werden geplaatst samen met een broer of zus (siblings) in kinderloze gezinnen. In gezinnen waar al kinderen aanwezig waren (tweede en volgende adopties, of aanwezigheid van reeds eigen kinderen) gebeurden 73 plaatsingen; er waren geen siblings bij.

5.4 LEEFTIJD ADOPTIEKINDEREN

De leeftijd van de adoptiekinderen geplaatst via de adoptiediensten is gemiddeld 1,4 jaar. Tot de leeftijd van 1 jaar wordt het grootste aantal kinderen geadopteerd. Vanaf 2 jaar en ouder daalt het aantal opvallend.

Leeftijd adoptiekinderen

Leeftijd kind	Aantal
0 jaar	100
1 jaar	45
2 jaar	21
3 jaar	12
4 jaar	12
5 jaar	5
6 jaar	6
7 jaar	3
8 jaar	0
9 jaar	1
10 jaar	1
11 jaar	0
12 jaar	2
>12 jaar	0
Totaal	208

5.4 Leeftijd in volle jaren van alle geplaatste adoptiekinderen via de erkende adoptiediensten - 2007
Bron: VCA Adoptie

6. ERKENNING EN SUBSIDIËRING

In 2007 werd de adoptiedienst De Vreugdezaaiers opnieuw erkend, nadat het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2005 betreffende de interlandelijke adoptie, het aantal adoptiediensten dat in Vlaanderen erkend kan worden verhoogde van vier naar vijf diensten. De erkenningen van de buitenlandse adoptiediensten FIAC, Horizon, Ray of Hope en De Vreugdezaaiers lopen tot 30 september 2011; die van Het Kleine Mirakel tot 30 september 2008.

De erkenning van de 5 binnenlandse adoptiediensten werd in 2007 eveneens verlengd tot 30 oktober 2010.

De vzw Steunpunt Nazorg Adoptie werd op 26 oktober 2007 erkend als Steunpunt Nazorg Adoptie voor de periode van 1 november 2007 tot 31 oktober 2008.

6.1 SUBSIDIËRING INTERLANDELIJKE ADOPTIE

Op 1 januari 2006 trad de subsidieregeling volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2005 in werking.

Het totale bedrag dat Kind en Gezin in 2007 als subsidie voor de adoptiesector uitbetaalde bedraagt 2 238 333 euro. Dit bedrag behelst echter niet de totale kosten van een adoptie: ook de KA's zelf betalen nog een aanzienlijk deel van de dossierkosten in het buitenland (de reisen verblijfskosten in het buitenland) en de werkingskosten van de adoptiediensten.

In hetzelfde jaar 2007 werden 176 buitenlandse kinderen door de adoptiediensten geplaatst.

6.1.1 VOORBEREIDINGSCENTRA

De vormingscentra ontvingen een basis-subsidie van 138 025,97 euro per dienst en een extra subsidie van 5595,55 euro per bijkomend gerealiseerde vormings-sessie. De eerste dertien sessies in een kalenderjaar zijn inbegrepen in de basis-subsidie, de veertiende en volgende sessies worden als bijkomend geteld.

In 2007 bedroeg de totale subsidie voor de voorbereidingscentra 492 730,25 euro.

6.1.2 DIENSTEN VOOR MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK

De subsidieregeling voor de diensten voor maatschappelijk onderzoek werd in 2007 aangepast door het besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2006 tot wijziging van de sectorale regelgeving inzake adoptie in het kader van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid. Deze wijziging legde voor de overgangperiode 2006 en 2007 verschillende basisbedragen per dienst vast.

De basisbedragen voor 2007 varieerden van 170 754,73 tot 276 479,55 euro, waarin respectievelijk 66 tot 132 gerealiseerde onderzoeken inbegrepen zijn. Voor bijkomend gerealiseerde maatschappelijk onderzoeken wordt een extra subsidie van 1602,11 euro toegekend.

In 2007 bedroeg de totale subsidie voor de diensten voor maatschappelijk onderzoek 946 768,77 euro.

De diensten voor maatschappelijk onderzoek ontvingen in 2007 ook een eenmalige uitrustingssubsidie van 18 000 euro.

6.1.3 ADOPTIEDIENSTEN VOOR INTERLANDELIJKE ADOPTIE

De adoptiediensten voor interlandelijke adoptie ontvangen 88 600,88 euro op jaarbasis.

In 2007 bedroeg de totale subsidie voor de adoptiediensten voor interlandelijke adoptie 399 766,46 euro.

6.2 SUBSIDIE GEWEZEN DAC-STATUUT

Twee adoptiediensten voor binnenlandse kinderen ontvingen in 2007 een subsidie voor voormalige DAC-functies, ingevolge het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2001 houdende de toekenning van subsidies aan de initiatiefnemers die personeelsleden tewerkstellen in een gewezen DAC-statuut. In 2007 bedroeg de totale subsidie voor deze ex-DAC-functies 104 273,47 euro.

6.3 HET STEUNPUNT NAZORG ADOPTIE

De Vlaamse Regering kende een facultatieve subsidie van maximaal 214 288 euro toe aan het Steunpunt Nazorg Adoptie voor de periode van 1 november 2007 tot 31 oktober 2008. In 2007 bedroeg de totale subsidie voor het Steunpunt Nazorg Adoptie 48 214,80 euro.

6.4 PROJECTEN EN PARTNERSHIPS

In 2007 werd een projectsubsidie uitgekeerd aan de Vereniging voor Kind en Adoptiegezin (VAG) in Brugge, het Zoekregister in Antwerpen en de vzw Erkende Vlaamse Adoptiediensten (EVA) in Antwerpen en de vzw Flanders International Adoption Care (FIAC) in Geel. In 2007 bedroeg de totale subsidie voor deze projecten 165 767,89 euro.

7. SAMENWERKINGSVERBANDEN

Voor de uitvoering van de adoptieregeling is een intensieve samenwerking met verschillende andere instanties vereist. De VCA werkte in de volgende samenwerkingsverbanden mee:

Andere Belgische adoptieoverheden

Eind 2006 vond de eerste bijeenkomst plaats van de commissie van overleg en opvolging, zoals vastgelegd in het samenwerkingsakkoord tussen de verschillende Belgische adoptieoverheden. In deze commissie werden 2 werkgroepen opgericht.

In 2007 werd een werkgroep ter herziening van de adoptiewet opgericht. Deelnemers aan deze werkgroep waren afgevaardigden van de FCA, de autoriteiten van de gemeenschappen, de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Binnenlandse Zaken en de magistraten. Tijdens deze vergaderingen kwamen verschillende problemen inzake de toepassing van de nieuwe adoptiewetgeving aan bod. Het betrof vooral procedurekwesties en vragen rond bevoegdheidsafbakening tussen de betrokken overheden. De VCA nam altijd deel aan dit overleg vanuit haar bevoegdheid voor de Vlaamse Gemeenschap. De werkgroep kwam samen op 23 maart, 11 oktober en 7 december 2007.

Daarnaast werd een werkgroep inzage-recht opgericht met het oog op de afstemming van het nog te schrijven KB, op de respectievelijke regelingen van de gemeenschappen. Deze werkgroep kwam slechts eenmaal samen, op 5 februari 2007.

In 2007 werkte de VCA opnieuw intensief samen met de ACC (Franstalige gemeenschapsautoriteit) en de FCA. Overlegmomenten: 2 februari, 20 april, 21 mei, 4 juni, 22 augustus, 10 september, 15 oktober, 25 oktober en 13 december 2007. Thema's die aan bod kwamen: uitwisseling van informatie over her-

komstlanden, ontvangst van buitenlandse delegaties, knelpunten bij de toepassing van de wetgeving.

Jeugdmagistraten

De ontmoetingsdag met de jeugdmagistraten die georganiseerd werd in 2006, gaf aanleiding tot het organiseren van verder werkoverleg. Dit werkoverleg vond plaats op 30 maart 2007.

Om de werking van de jeugdrechtbanken beter te begrijpen en van daaruit de KA's beter te kunnen bijstaan vanuit de trajectbegeleiding door de VCA, werd op 9 februari 2007 een rondleiding bij de jeugdrechtbank van Brussel georganiseerd, waar de specifieke concrete werkwijze met betrekking tot adoptie toegelicht werd.

Andere Europese Centrale Autoriteiten

De VCA nam deel aan de jaarlijkse ontmoeting met de andere Europese Centrale Autoriteiten van 4 tot 7 oktober in Vilnius.

SSI (Service Social International)

De SSI blijft een onmisbare en belangrijke bron van samenwerking in verband met de informatie betreffende de herkomstlanden. Ook rond de ontwikkeling van een visie over specifieke thema's is de input van de SSI zeer inspirerend. In 2007 werd de SSI ook een aantal keren ingeschakeld bij onderzoek naar de adoptabiliteit van kinderen in zelfstandige intrafamiliale adoptiedossiers.

Adoptiesector

In het verder uittekenen van het adoptiebeleid wil de VCA verder blijven werken in nauw overleg met de sector zelf.

In 2007 had, naast de overlegmomenten met de coördinatoren van deelsectoren, ook tweemaal een 'groot overleg' (22 maart en 22 november 2007) plaats waarbij de hele adoptiesector vertegenwoordigd was.

8. BUITENLANDSE DELEGATIES/MISSIES

In 2007 werd opnieuw meer geïnvesteerd in de persoonlijke contacten met het buitenland.

De VCA was vertegenwoordigd op de tweede internationale adoptieconferentie in **India** die plaatsvond van 8 tot 10 oktober 2007. Naast vertegenwoordigers van de verschillende Indische overheden betrokken bij adoptie, waren ook weeshuizen en adoptiediensten vertegenwoordigd. Er waren ook 9 centrale autoriteiten uit ontvangende landen en vertegenwoordigers van adoptiediensten uit de ontvangende landen aanwezig, evenals adoptie-experts, adoptieouders en geadopteerden.

In november 2007 werd een werkbezoek gebracht aan **Ghana**. De VCA behandelde een aantal intrafamiliale adoptiedossiers voor Ghana en het was de bedoeling meer zicht te krijgen op de procedures ter plaatse, de risico's en de wijze waarop met de Ghanese bevoegde overheid kan worden samengewerkt voor de afhandeling van de dossiers. Uit het werkbezoek kon worden besloten dat Ghana momenteel geen potentieel herkomstland is voor Belgische adoptiediensten.

Om de mogelijkheden voor een adoptiesamenwerking te onderzoeken en gegevens te verzamelen voor een beslissing over het ingediende kanaalonderzoek, organiseerde de VCA met de betrokken adoptiediensten missies naar Kazachstan en Haïti.

Er werd tweemaal naar **Kazachstan** gereisd om een werkwijze uit te werken die aan beide wetgevingen voldeed. De missies vonden plaats in januari en april en leidden tot de opening van een nieuw adoptiekanaal bij de erkende interlandelijke adoptiedienst Het Kleine Mirakel.

Het werkbezoek aan **Haïti** vond plaats eind november - begin december. Samen met de Franstalige centrale autoriteit werden contacten gelegd met de plaatselijke autoriteiten bevoegd voor adopties en werden een 15-tal tehuizen bezocht. Samen met de adoptiedienst Ray of Hope die een kanaalonderzoek voerde, werden mogelijkheden voor de indiening van de 3 proefdossiers onderzocht.

In 2007 werden delegaties ontvangen uit Nepal, Ethiopië en Mali.

De bezoekers uit **Nepal** waren medewerkers van de voor adoptie bevoegde overheid en de contactpersoon van de adoptiedienst die in het kader van hun kanaalonderzoek de contacten met de VCA had geregeld. Er werden afspraken gemaakt rond de aanpak van dossiers die via een adoptiedienst zouden worden ingediend en de behandeling van zelfstandige adoptanten.

De delegatie uit **Ethiopië** betrof de contactpersoon van de erkende adoptiedienst Ray of Hope en medewerkers van de bevoegde overheid: Ministry of Women Affairs. Er werd toelichting gegeven over de Belgische wetgeving door de VCA en over de onderzoeken naar adoptabiliteit van de beschikbare kinderen door de medewerkers van het Ministry of Women Affairs.

De VCA werd uitgenodigd door de centrale autoriteit van de Franse Gemeenschap (ACC) om deel te nemen aan het overleg met een delegatie uit **Mali**, een kanaal waarmee de ACC samenwerkt. De contacten met de Malinese afgevaardigden maakten duidelijk dat zij geen behoefte hebben aan een nieuwe samenwerking met een adoptiedienst uit Vlaanderen. De VCA werkte dan ook geen verdere samenwerking uit.

De tekst van het Haags Adoptieverdrag (Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie - 's-Gravenhage, 29 mei 1993) is te raadplegen op <http://www.vwg.vlaanderen.be/juriwel/gezinadoptie/rg/pdf/vd230593.pdf>.